

Stellen we de juiste vragen?

Belangengroepen

- Wie zijn de verschillende gebruikers van het water en wat zijn hun belangen/noden/prioriteiten? Wat staat er voor hen op het spel? Hebben ze financiële macht? - Werd er met hen rekening gehouden? Voorbeelden: landbouwers, toeristen, inwoners, bedrijven, ...
- Wie zijn de leiders? Zijn ze eerlijk over hun werkelijke bedoelingen? Wil het MATEE, door dit project goed te keuren, vermijden te moeten investeren in de watervoorziening voor het dorp? Zijn de verschillende overheden uit op een commerciële operatie? Wil de vertegenwoordiger van de dorpsbewoners enkel zijn populariteit en die van zijn partij veilig stellen? Wie werd er gekozen om als vertegenwoordiger te spreken in naam van anderen, en hoe gebeurde dat?

Context

- Houdt het project rekening met:
- de lokale socio-culturele context: arme plattelandsregio, meerderheid landbouwers, geen watervoorziening noch sanitatie (open riolen veroorzaken vervuiling), vrouwen die geen beslissingsrecht hebben en die waterdraagster zijn, ...
  - de socio-politieke situatie van het land: rol van de Staat, van de Partij, van lokale overheden, van de landbouwers, ...
  - het beschikbare water per persoon per jaar in die streek andere lopende projecten in de streek

Problemen

- Is het project geschikt voor deze regio? Heeft het slaagkansen? Is het doeltreffend? Rechtvaardig? Effectenstudie?
- Privatisering brengt een aantal uitdagingen met zich mee. Wie garandeert dat het water betaalbaar zal zijn? Verhouding prijs/kwaliteit? Bestaat er een controle-instelling? (zie ook fiche "Privatisering")
- Werd er rekening gehouden met de opwarming van de aarde? Het waterdebiet wordt onvoorspelbaar in extreme omstandigheden. Daarmee komen de bestaansmiddelen van de armsten in gevaar.

Middelen

- Houdt het project rekening met de beschikbare middelen (personeel, budget, ervaring)? Is het project haalbaar op sociaal, technisch en economisch vlak?

Doelen

- Het bedrijf wil winst maken. Zal die winst overdreven groot zijn? Zal er nog concurrentie mogelijk zijn?
- Wie heeft er voordeel bij dit project? De dorpsbewoners? De toeristen? Aan wie en aan welke prijs zal het water verkocht worden? Voor wie zijn de nieuwe jobs? Worden die jobs goed betaald?

Effecten op leefmilieu en gezondheid op korte en lange termijn

negatief

- Verwerking van het afval van de werf en van de werking van de fabriek (bijvoorbeeld afvalwater).
- Achteruitgang van de waterkwaliteit en de ecosystemen stroomafwaarts indien er geen zuiveringsstation gebouwd wordt.
- De gevolgen blijven niet beperkt tot het dorp alleen, ze zullen in een straal van verschillende kilometers gevoeld worden.
- Geurhinder, geluidsoverlast, visuele hinder.
- Verlaging van de grondwaterstand, met verdroging als gevolg.
- Omdat er overal beton komt kan het regenwater minder gemakkelijk infiltreren.
- Minder plaats voor natuur door het optrekken van verschillende gebouwen.
- Indien men plastic flessen gebruikt, is voor de productie daarvan olie nodig. Ze zullen als afval in de natuur terecht komen. Bovendien kan water in plastic flessen dat niet koel en donker bewaard wordt bederven.
- Het transport van de flessen veroorzaakt vervuiling.

positief

- + De behandeling van het water verhoogt de drinkbaarheid en zo de gezondheid. Beter waterkwaliteit dus, maar dat zal enkel gebeuren indien er een reglementering komt en controle verzekerd is.

Bottelingsproject voor het water van de bron in een dorp met 3000 inwoners, gelegen op het platteland in Marokko. Het bedrijf wil het water verkopen als mineraalwater, waardoor de inwoners van het dorp hun enige watervoorziening dreigen kwijt te raken.

Geplande activiteiten

- Behandeling van het water
- Botteling
- Transport
- Publiciteit

Grondstoffen/installaties/materialen

zijn nodig voor :

- het opvangen van het water en de bescherming van de site
- de behandeling van het water
- de botteling
- het transport, de opslag en de distributie van de flessen
- de kwaliteitscontrole van het water
- de verwijdering en verwerking van het afvalwater

Daarbij komen nog brandstoffen, water (noodzakelijk voor bijna elke fase hierboven) en elektriciteit.

Socio-economische effecten op korte en lange termijn

negatief

- Ontevredenheid bij de bevolking.
- Verhoging van de waterprijs en bijgevolg meer ongelijkheid. Dat gaat in tegen het principe dat mensen recht hebben op toegang tot water: betrouwbare toegang tot een voldoende hoeveelheid zuiver water aan een redelijke prijs.
- Vermindering van beschikbare hoeveelheid water voor de landbouw. De rechten van de zwaksten (kleine boeren, armen) worden bedreigd door machtigere groepen (grote commerciële producenten).
- Niet kunnen beschikken over gezond water om te drinken en te gebruiken maakt mensen ziek, arm en kwetsbaar. Daardoor wordt hun keuzevrijheid beperkt.
- Economische argumenten (winst) worden belangrijker ten koste van de mensen.
- Plattelandsvlucht.
- Eén bedrijf krijgt het monopolie op de bron. Daardoor is er geen concurrentie meer mogelijk.

positief

- + Meer jobs.
- + Vernieuwing en modernisering van de installaties.
- + Sneeuwbaaleffect voor andere economisch rendabele activiteiten en daardoor ontwikkeling van de regio.
- + Het bedrijf betaalt aan de overheid een vergoeding voor het recht de bron te exploiteren. De overheid kan deze inkomsten gebruiken voor projecten ten voordele van de plaatselijke bevolking.

Oplossingen?

- Het behoud en het duurzaam beheer van de bron verzekeren. Er moet een waterdistributienetwerk aangelegd worden zodat elke inwoner gegarandeerd is van zuiver water tegen een redelijke prijs. Het is de overheid die deze taak op zich moet nemen. Alleen de overheid kan immers verschillende doelstellingen verzoenen: evenwichtige investeringen, sociale rechtvaardigheid en ecologische duurzaamheid. Privé-bedrijven concentreren zich meestal enkel op winst. Voor een levensnoodzakelijk goed als water kan en moet de maatschappij echter eisen dat aan deze 3 voorwaarden voldaan is en dat hiervoor de nodige regels worden uitgewerkt en gerespecteerd.

- Een privé-bedrijf kan eventueel een rol spelen indien het, via onderhandelingen met de overheid, een deel van winst investeert in installaties die de lokale bevolking ten goede komen (bijvoorbeeld waterdistributienet aanleggen). Het concept CSR (Corporate Social Responsibility) verder uitbouwen (zie rolfiche 1: het bottelingsbedrijf).

- 1,1 miljard mensen op deze wereld heeft geen toegang tot zuiver water en meer dan het dubbele beschikt niet over een systeem om vuil water af te voeren. Nochtans zou dit probleem opgelost kunnen worden met een bedrag, gelijk aan de omzet die de producenten van mineraalwater in het Noorden op een half jaar verwezenlijken... Of nog: een investering van de internationale gemeenschap die gelijk staat met de helft van wat we in het Noorden jaarlijks uitgeven aan mineraalwater.

- Met behulp van nieuwe technologieën kunnen methodes uitgewerkt worden die tegelijkertijd de productiviteit verhogen en de druk op de watervoorraden verminderen. Voorbeelden: druppelirrigatie, gebruik van hemelwater, hergebruik van afvalwater indien mogelijk. Vraag en aanbod moeten opnieuw op elkaar worden afgestemd, rekening houdend met ecologische duurzaamheid en de beschikbare watervoorraden.

- Een strategie voor duurzaam waterbeheer uitstippelen. Met een dergelijke strategie kan men het watergebruik op nationaal niveau vastleggen, rekening houdend met de beschikbare watervoorraden.

- In het kader van duurzaam waterbeheer zijn een rechtvaardige verdeling en de belangen van de armsten prioritair. Reglementering en controle zijn daarvoor onmisbaar.

- Participatie van alle betrokkenen bij het waterbeheer, ook van arme mensen. Er moet speciale aandacht zijn voor vrouwen omdat zij dikwijls geen politieke macht hebben. Daardoor kunnen zij hun recht op water niet verdedigen.

- Water beschouwen als een gemeenschappelijk goed dat niet onderworpen is aan de wetten van de vrije markt (zie Petrella, R., Water als bron van Macht. Een manifest. Labor, Bruxelles, 2001).